

Зміст першого розвиваючого тесту з філософії до тем "Реальність і буття" та "Проблема людини у філософії".

1. Виділіть два найпозитивніші твердження, виявляючи цим філософську позицію:

- а) свідомість — це різновид духовної субстанції;
- б) свідомість має особливий онтологічний статус, тому, що лише вона здатна продукувати ідеальні, еталонні виміри дійсності;
- в) свідомість являє собою єдність буття та небуття: це є форма відображення дійсності в мозку людини, тобто відображення однієї речі в іншій;
- г) свідомість являє собою функцію нейрофізіології людини, витончений та високорозвинений вид психічного пристосування людини до умов життя;
- д) свідомості насправді не існує, бо її не можна спостерігати; реально існують лише людські реакції та нервові сигнали;
- ж) реальність свідомості в тому, що вона постає способом орієнтування в предметному полі людської життєдіяльності, способом, що забезпечує особливий — небіологічний тип людської поведінки.
- з) свідомість це - проходження енергії та інформації через людський мозок.

2. Виберіть варіанти правильної відповіді на питання.

Особливий, небіологічний тип людської поведінки проявляється:

- а) в тому, що людина не діє за схемою „стимул — реакція”;
- б) в тому, що людина не стільки пристосовується до середовища, скільки перетворює його;
- в) в тому, що людина має розвинену та спеціалізовану нервову систему;
- г) в тому, що людина діє цілеспрямовано;
- д) в тому, що людина опосередковує свої взаємини із світом системою штучно створених засобів та інструментів;

3. Виберіть виважену оцінку значення людської самосвідомості:

- а) самосвідомість сприяє виробленню людської самоповаги;
- б) за допомогою самосвідомості людина здатна відрізнити себе від інших людей;
- в) тільки за допомогою самосвідомості людині відкриті та доступні дії її свідомості.

4. Релігійна концепція походження свідомості від самого початку раціонально не пояснює дану проблему, попередньо припускаючи існування духовної сутності

Так

Ні

5. Спробуйте чітко окреслити, чим саме, за якою прикметою між означеними діями тварин та діями людини полягає якісна відмінність: коли бобри будують собі житло, пташки — гнізда, інші тварини доглядають за своїми дітьми, павуки плетуть павутиння, їхні дії нагадують виробничі дії та трудові операції людини.

- а) цілепокладальність;
- б) пошук шляхом спроб і помилок;
- в) усвідомлюваність;
- г) інстинктивність;
- д) навіюваність.
- е) мрійливість.

6. Увійдіть у мисленнєвий експеримент, що допоможе вам краще зрозуміти важливі ознаки свідомості. Уявіть собі, що ви маєте можливість спостерігати непомітно за діями якоїсь людини, що, припустимо, рухається і діє на певній території (можливо — території свого маєтку). Ця людина не підозрює, що за нею хтось спостерігає. Спробуйте окреслити, за якими ознаками ви могли би впевнено стверджувати, що ця людина діє свідомо. Виберіть ці ознаки:

- а) усвідомлюваність;
- б) чухання потилиці;
- в) розмовляння із самим собою;
- г) мутикання пісеньки собі під ніс;
- д) прикладання руки до лоба;
- е) цілепокладальність;
- є) скоординованість рухів;
- ж) користування знаряддями праці.

7. Концепція пояснення свідомості проявами єдиного інформаційного поля Всесвіту:

- а) бере до уваги лише механізми людської нейрофізіології;
- б) відповідає сучасним знанням про Всесвіт, інформацію, її властивості та роль у процесах дійсності;
- в) є лише реакцією на сучасне розгортання інформаційного буму;
- г) не відповідає сучасним даним про механізми діяльності людського мозку.

8. Ідеальні, еталонні виміри сущого, які здатна створювати свідомість, потрібні людині задля того, щоб:

- а) їй було чого прагнути;
- б) мати системи відліку для оцінки реальності;
- в) відвернутись від дійсності та поринути у мрії;
- г) перетворювати дійсність.

9. У структуру свідомості можна включити:

- а) мрії, образи, уявлення, почуття;
- б) несвідоме, підсвідоме, свідоме та самосвідомість;
- в) знання, ідеї, теорії, уявлення, бажання;
- г) мислення, почуття та емоції, волю.

10. Виберіть виважений варіант відповіді: свідомість та людська діяльність пов'язані між собою так:

- а) свідомість є причиною особливостей людського типу діяльності;
- б) діяльність є причиною появи свідомості з усіма її властивостями та особливостями;
- в) свідомість є певним типом діяльності, яка перетворює взаємодію людини із дійсністю у творчий процес;
- г) людська діяльність лише певним чином структурує та виявляє людську свідомість;
- д) свідомість та діяльність являють собою певну цілісність, в якій її сторони взаємно стимулюють одне одного.

11. Предметність як одна із провідних властивостей людської свідомості, це:

- а) здатність людини використовувати різні предмети у своїй діяльності;
- б) здатність людини бачити в речах виявлені досвідом перетворювальної діяльності межі, функції та відношення;
- в) здатність людини створювати нові предмети;
- г) людське бажання діяти одними предметами природи на інші.

12. Спробуйте окреслити, яке значення для формування та функціонування свідомості має той факт, що людська життєдіяльність розгортається у сфері штучно створеного соціально-культурного середовища.

Чи можлива поява свідомості за умов перебування новонародженої дитини в лоні недоторканої природи?

- а) так;
- б) так, приклад з Мауглі це підтверджує;
- в) так, приклад із засновниками Риму Ромулом і Ремом це підтверджує;
- г) так, приклад із Тарзаном це підтверджує;
- д) ні, бо не вистачає П'ятниці;
- е) ні;
- є) ні, бо не вистачає жінки чи чоловіка;
- ж) ні, бо не вистачає жінки, чоловіка і дітей.

13. У шестидесяті роки ХХ ст. досить жваво обговорювалась версія про те, що дельфіни мають не менш розвинений інтелект, ніж людина, що вони також живуть і діють свідомо. Прокоментуйте у цьому плані результати експерименту. Коли людина тоне, то дельфіни виштовхують її на поверхню. Виявилось, що вони виштовхують на поверхню води також і гумовий макет людини, а також і колоду, що занурюється у воду. Про що свідчать ці факти? Чим у цьому плані відрізняється дія людини від дій тварин:

- а) здатністю діяти реактивно;
- б) здатністю діяти за допомогою знарядь;
- в) здатністю діяти інстинктивно, рятуючи людину;
- г) здатністю діяти усвідомлено;
- д) здатністю вагатися;
- е) здатністю верещати, бігаючи по берегу.

14. Людська мова (надайте перевагу найправильнішому варіантові відповіді):

- а) позначає речі та явища;
- б) позначає предметний зміст цих речей та явищ.

15. Еволюційна концепція походження свідомості:

- а) не відповідає новітнім даним науки і не може пояснити цілу низку суттєвих ознак свідомості;
- б) достатньо переконливо та коректно пояснює основні прояви та еластичності свідомості.

16. Існуючі різні, досить відмінні між собою концепції походження свідомості можна оцінити наступним чином:

- а) всі вони є ненадійними та відносними, оскільки подають досить різні трактування того ж самого явища;
- б) серед них слід обрати одну, найбільш прийнятну та виправдану;
- в) їх слід розглядати за принципом доповнюваності, оскільки кожна із них вносить свій штрих у картину походження свідомості;
- г) оскільки вони дають суперечливу та неповну картину походження свідомості, то вони не варті уваги;
- д) їх слід синтезувати.

17. Яке розуміння терміна „ідеальне” найістотніше і найсучасніше:

- а) як позначення чогось лише уявного;
- б) як досконале, неперевершене;
- в) як статус існування образів та уявлень людської свідомості;
- г) як еталонні виміри суцього;
- д) як доведення параметрів певних якостей або відношень до їх гранично можливого виміру.

18. Із наведених нижче варіантів можливої відповіді оберіть найприйнятніші.

Важливість єдності свідомості та мови пояснюється тим, що:

- а) за допомогою мови людина може виразити ідеальну предметність, що міститься у свідомості, але якій немає аналогів в дійсності;
- б) мова допомагає організувати спільну людську діяльність, узгодити її;
- в) мова дозволяє відокремити знання та досвід від людини — їхнього носія та передати їх іншим людям та поколінням;
- г) мова є єдиною можливою формою вираження змісту свідомості;
- д) мова виражає індивідуальні особливості людської душі;
- є) мова є виразником структури буття як такого.

19. Знання є тією складовою свідомості, яка містить в собі предметний зміст свідомості та постає формою тотожності свідомості і дійсності

Так

Ні

20. Серед перерахованого нижче виділіть те, що стосується функцій свідомості:

- | | | |
|------------------|--------------------------|-----------------|
| а) орієнтування; | г) боротьба за існування | с) комфорт; |
| б) бажання; | д) пізнання | ж) регулювання; |
| в) агресія; | є) оцінювання; | з) контроль. |